

СТАНОВИЩЕ

от д.б.н. Евгения Нешова Иванова – професор по генетика в
Биологически факултет на Пловдивски университет „Паисий Хилендарски”

ОТНОСНО: дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование: 4. Природни науки, математика и информатика, професионално направление: 4.3. Биологически науки, докторска програма „Генетика“

Автор: Спас Димитров Джогулов

Тема: Изследване на генетична и средова компонента при мъже с репродуктивни смущения

Научен ръководител: проф. д.б.н. Евгения Н. Иванова – Биологически факултет на Пловдивски университет „Паисий Хилендарски”

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Определена съм със заповед № Р33-1250 от 13.03.2019 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски” за член на Научно жури за осигуряване на процедура по защита на дисертационен труд на тема: „Изследване на генетична и средова компонента при мъже с репродуктивни смущения” за придобиване на образователната и научна степен „доктор” по област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика, професионално направление 4.3. Биологични науки, докторска програма „Генетика“. Дисертационният труд е представен от Спас Димитров Джогулов – редовен докторант към катедра „Биология на развитието” през периода 2015 – 2018 г.

Представеният от докторанта комплект документи е в пълно съответствие със Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилниците за прилагането му, както и със специфичните критерии на Биологическия факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски” за придобиване на ОНС „доктор”.

От представените в професионалната биография данни за кандидата е видно, че той притежава необходимата квалификация и дипломи за ОКС „Бакалавър” и „Магистър”. Дългогодишният му опит в медицински институции и лаборатории свидетелства за добрата му подготовка и реализация като биолог и клиничен лаборант и съвпада с научните му интереси, свързани с осъществяването на настоящия дисертационен труд.

2. Актуалност на тематиката

Дисертационният труд на Спас Джогулов е посветен на изключително актуална за обществото ни тематика, насочена към проучването на комплексното влияние на средови, общобиологични и генетични фактори върху мъжкото репродуктивно здраве. Докторантът е използвал интердисциплинарен подход, за да установи и характеризира присъствието на генетична и средова компонента при изявата на този феномен. Получените от него резултати за значими както от фундаментална, така и от приложна гледна точка. Направените обобщения и заключения биха могли да се използват при разработването на дейности по профилактика и превенция на мъжкия инфертилитет.

3. Познаване на проблема

Литературният обзор, представен в дисертационния труд е богат. Авторът на дисертацията е проучил задълбочено въпросите – обект на изследването му, базирайки се

на данни от 275 проучени литературни източника. Събраната, групирана по подтематика и хронология информация демонстрира задълбочена и целенасочена предварителна теоретична подготовка на докторанта и мотивира целите, задачите и специфичните подходи, необходими за осъществяване на планираното дисертационно проучване.

Основна цел на дисертационния труд е да се проучат възможните асоциации между фактори на средата и начина на живот, някои качествени спермални показатели и генетични фактори, характеризиращи комплексно особености на мъжкото репродуктивно здраве в България. За осъществяването на тази цел е предвидено решаването на седем специфични задачи, свързани с постигането на конкретни резултати на базата на комплексен подход.

4. Методика на изследването

За целите на планираното проучване докторантът е използвал уместно разнообразни класически и молекулярно-генетични подходи – анкетиране, провеждане на конвенционален спермален анализ, цитогенетичен анализ, акридин оранж флуоресцентен тест, кометен анализ, анализ за микроделеции в Y хромозомата и комплекс от статистически подходи за обработка на получените данни.

Големината на проучваната извадка е голяма – 1540 индивида, което определя и обективността на проведените експерименти, анализи, обобщения и заключения.

Подбраните и използвани при разработването на дисертационния труд методи са подходящи за целите на проучването и са използвани правилно в хода на осъществяването му.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертационният труд на Спас Джоглов съдържа 174 страници, в които са включени 37 таблици и 24 фигури, онагледяващи добре групирани и отчетливи резултати.

Направеното обсъждане на резултатите е задълбочено и логично води към ясно представени обобщения и заключения. Формулирани са 11 конкретни изводи.

Представените приноси с оригинален научен (четири на брой), оригинален научно-приложен (три), потвърдителен (три) и методичен (един) характер са обективни и ясни.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Докторантът е представил към документите по защита на доктората си три статии, публикувани в реферирани научни списания, на които е първи автор. Едната от публикациите е в списание *Comptes rendus de l'Académie bulgare des Sciences* (Доклади на БАН, in press, чийто импакт фактор за 2016 е 0.270 (Q2). Втората е в списание *Ecologia Balkanica*, in press, реферирано в SCOPUS с импакт ранг SJR 0.12 (Q4). Данните относно публикационната дейност на докторанта съответстват изцяло на изискуемите специфични критерии на Биологическия факултет на Пловдивския университет за придобиване на ОНС „доктор“. В хода на разработването на дисертационния си труд Спас Джоглов е популяризировал получените резултати в международни (две участия), национални с международно участие (две участия) и национални (три участия) научни форуми. Работил е в научния колектив на един проект „Хетеротопия на здравето при население в репродуктивна възраст“, финансиран от ФНИ при Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“ (2015 – 2016).

Анализът на представената документация и дисертационния труд доказва, че осъщественото проучване и публикуваните данни са резултат от упоритата и задълбочена изследователска работа. Като негов научен ръководител, имал възможността да

наблюдава начина му на работата гарантирам, че получените в настоящия дисертационен труд резултати са плод на личния му труд.

7. Автореферат

Авторефератът е написан на 35 стандартни страници. Оформен е съобразно изискванията и е достатъчно информативен. Той представя в систематизиран вариант целта и основните задачи на проучването, произтичащи от направения литературен обзор, използваните материал и методи, получените и анализирани резултати. В автореферата ясно са формулирани обобщени резултати и конкретни изводи. Посочени са приносите на дисертационното проучване, които представят и значимостта му.

8. Критични бележки и препоръки

В текста на дисертационния труд се откриват технически грешки. Налице са и някои несъответствия между цитираните в текста литературни източници и представения накрая литературен списък. В тази връзка препоръчам на докторанта по-голяма прецизност при работа с текстови материали.

Препоръчам на Спас Джоглов и занапред да бъде инициативен и отдаден в работата си. Да задълбочи изследванията си по отношение на синергичното действие на проучваните фактори върху мъжкото репродуктивно здраве. Да търси подходящи начини (публикации, презентации, участия в дискуссионни форуми) да популяризира данните от дисертационното проучване предвид голямата им социална значимост.

9. Лични впечатления

Професионалните ми контакти с докторанта Спас Димитров Джоглов показват, че той е отговорен, инициативен, трудолюбив и упорит млад изследовател. Тези негови качества, в комбинация с резултатите от дисертационния му труд са достатъчна гаранция за неговото бъдещо професионално развитие.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Всичко горепосочено е доказателство, че в хода на разработване на дисертационния си труд докторантът Спас Димитров Джоглов е придобил задълбочени теоретични знания и практически умения за работа в сферата на мъжкото репродуктивно здраве. Дисертационният му труд съдържа оригинални научни и научно-приложни резултати и притежава характеристиките на фундаментално изследване със значима социална ангажираност. Представените на вниманието ми дисертационен труд, автореферат, публикации, участия в научни форуми и проект, както и съпътстващите административни документи отговарят на всички изисквания, посочени в Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилниците за прилагането му, както и на специфичните критерии на Биологическия факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски” за придобиване на ОНС „доктор”.

Базирайки се на гореизложеното, давам своята ПОЛОЖИТЕЛНА оценка за представения дисертационен труд и препоръчам на уважаемото Научно жури да присъди образователната и научна степен “доктор” в област на висше образование: 4. Природни науки, математика и информатика, професионално направление: 4.3. Биологически науки, научна специалност: Генетика на Спас Димитров Джоглов.

19. 04. 2019 г.

Изготвил становището:

гр. Пловдив

Проф. д.б.н. Евгения Н. Иванова